

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XV. évfolyam

2014
június

A Magyar Haltermelők és Halászsati Vízterület-hasznosítók
Szövetségének Lapja

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György
E LAPSZÁMUNK A VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT

A közgyűléssel lezárták az elmúlt évet

A március 7-ei rendkívüli közgyűlés után május 21-én tartotta meg a mérlegbe-számolót elfogadó rendes közgyűlését a Magyar Haltermelők, Halászsati Vízterület-hasznosítók Szövetsége, a MAHAL. A napirendi pontok között szó volt a Dinnyési Tógazdaság Kft. gazdálkodási eredményeiről, a Szent István Egyetem Halgazdálkodási Tanszékének együttműködési szándékairól, s nem utolsó sorban a Vöröskő utcai székház eladásából befolyt összeg felhasználhatóságáról.

Dr. Németh István elnök a közgyűlést megnyitó szavaiban hangsúlyozta, hogy a szövetség legmagasabb döntéshozó szervének komoly munkát kell elvégeznie. Az elnök arról szólt, hogy a jelenlegi halpiacon jelentős pontyhiány mutatkozik, s ennek következtében némi áremelésre is mód nyílt. Köszönhető ez annak is, hogy az import cseh ponty gyenge minőségű. Akinek tehát még van étkezési méretű készlete, az a jelenlegi 650 forint/kilogramm árból ne engedjen. Am mielőtt a közgyűlés azon napirendi pontjai következtek, amelyekben döntenie kellett a grémiumnak, az elnök felkérte Dr. Szathmári Lászlót, a szövetség ügyvezető igazgatóját, hogy tájékoztasson a két közgyűlés közötti időszakban elvégzett érdekképviseleti munkáról.

Az igazgató – mi-ként azt a közgyűlést előkészítő elnökségi ülésen, amelyet május 7-ére hívott össze az elnök – elsőként arról számolt be, hogy milyen véleményezési tevékenységnek kellett eleget tenniük. E szerint véleményezték az ún. „de minimis” rendeletet, amely ugyan április 15-én már megjelent, de még nem lehet az ideai támogatásra a kérelmeket benyújtani. Ennek oka, hogy a VM illetékes fő-

osztályával karöltve a MAHAL is kezdeményezte, hogy a jelenlegi 780 ezer eurós „de minimis” keretösszeget emeljék meg, annál is inkább, mert más uniós országokban, ahol lényegesen kevesebb a tógazdasági haltermelés, többszörösen magasabb ez az összeg. Várhatóan augusztusra döntés születik, és a rendelet kiegészül a kérelmek benyújtási lehetőségével is, reményeink szerint, a már megemelt összegre.

Véleményt kértek az állami tulajdonú halastavak bérlésére vonatkozóan is. Az ügyvezetés elkészített egy táblázat rendszert, amelyet nem csak a VM Halászsati, Vadászati és Erdészeti Főosztályához, hanem az elnökség tagjaihoz is eljuttattak. A HOP 2. tengelyében meglévő maradványösszegre várhatóan újabb támogatási rendeletet írnak ki. A MAHAL azt kérte a rendeletal-

Dr. Németh István elnök, és Dr. Szathmári László ügyvezető igazgató vezette le a közgyűlést

Tartalom

Halastavak helyzete az új földjogi szabályozásban	2
Jobb évet várnak Alsóhetényben	3
Egy kiállítás margójára	4
Édesvízi halászsati kutatások Franciaországban	6
A horgászérdek érvényesül a Balatonon	8

kotóktól, hogy ne lehessen hiánypótolni az építési és a vízjogi létesítési engedélyeket a kérelmek benyújtása után, mivel az építési beruházásoknál eleve szükséges e két engedély megléte. A főosztály elfogadta a MAHAL javaslatát. Vízügyi kérdésekben is tárgyalt az igazgató a hatóságokkal, s ennek eredményeként született meg az az Országos Vízügyi Főigazgatóság állásfoglalása, miszerint március 15. – november 10. között a halastavi vízfelhasználás is mezőgazdasági vízfelhasználásnak minősül. A szövetség vezetése ellátogatott az Agrárgazdasági Kutató Intézetbe, ahol a Dr. Kapronczai István főigazgatóval történt beszélgetés után Lukácsik Mónikával, a HAKI munkatársával megegyeztek abban, hogy a halarak ezentúl ingyen állnak a tagság rendelkezésére, továbbá abban is, hogy az AKI elkészíti a 2013. évi Fehér Könyvet.

A MAHAL pályázott a civil szervezetek támogatásának elnyerésére. Az igényelt 1,8 millió forintból 700 ezer forintot kapott a szövetség, amelyből szakmai feladatokat hajt végre. Ebből az összegből rendezik meg a novemberi állategészségügyi tanfolyamot, valamint a Fehér Könyv megjelenésére is jut ebből a pénzből. Szathmári László bejelentette, hogy a FEAP-ban átvette a MAHAL képviseletet, s a május 23–24-ei FEAP-közgyűlésen már ebben a minőségében szerepel.

A Vöröskő utcai székház eladása május 8-án lezárult, a vevő átvette az ingatlant, a vételár – 680 ezer forint kötbér levonásával – átutalta. Az összeget lekötötték, igaz, rendkívül alacsony kamatra, de a piac csak ennyit enged. A pénz felhasználásáról a további napirendi pontok keretében döntött

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

a közgyűlés. Április 9-én ülésezett a röviden természetesvízi tagozatként ismert tagozat, amely ülésen nevet változtattak, majd a horgászjegyekből befolyt összeg felhasználásáról döntöttek. S döntöttek arról is, hogy a szövetség szakmai útja az idén Csehországban lesz, június 20-25 között. A program ezúttal is gazdag lesz, és jó alkalmat nyújt a cseh halászat megismertetésére. Az igazgató végül arról tájékoztatót, hogy a MAHAL és a NAK együttműködési szerződést köt, a megállapodás aláírásának időpontja a NAK-tól függ.

A második napirendi pont keretében a szövetség 2013. évi költségvetésének teljesítéséről, valamint a 2013. évi mérleg megállapításáról vitakoztak a közgyűlés résztvevői. *Sághy Andrásné* könyvvizsgáló bemutatta, hogy miért volt veszteséges a szövetség elmúlt évi gazdálkodása. A hiány mintegy 3 millió forint. *Kovács Zoltán*, a felügyelő bizottság elnöke elmondta, hogy a testület is értékelte a tavalyi mérleget. Tudomásul kellett venni, hogy az elmúlt év átmeneti év volt, hiszen jelentős változások történtek a szövetség életében. A kritikai hangvételű értékelés mellett a bizottság javaslatokat is tett arra vonatkozóan, hogy a szövetség ügyvezetésének az érdekképviseleti munka minőségi javítására kell a legnagyobb figyelmet fordítani, s az idén már nem elfogadható a veszteséges gazdálkodás. A változások már érzékelhetők, a MAHAL jó útra lépett, jelentette ki az elnök, s azt is hozzátette, hogy a bevételek növeléséhez ugyan igen szűk az ügyvezetés mozgásterét, de minden pályázati lehetőséget meg kell ragadni ahhoz, hogy a források nőjenek, mert kevés pénzből nem lehet érdemi érdekképviseleti munkát végezni. Ehhez tette hozzá Németh István elnök, hogy a pályázati lehetőségeket minden szinten megragadják, ugyanakkor a tagdíjat nem kívánják emelni. A közgyűlés egyhangú szavazással fogadta el a 2013. évi mérlegbeszámolót.

Nagy vitát váltottak ki azok a napirendi pontok, amelyekben az igazgató tájékoztá-

tott a Vöröskő utcai székház birtokba adásának körülményeiről, s előterjesztette a nettó vételár felhasználásának lehetőségeit. Ehhez szorosan kapcsolódott az a napirendi pont, amelyben előterjesztés született a Dinnyési Oktatóközpont létesítésének terveiről. A székház vételárának felhasználásáról az alapító tagok a közgyűlést megelőzően újra tárgyaltak, s azt a határozati javaslatot terjesztették a közgyűlés elé, miszerint a vételárból vegyen a szövetség egy budapesti ingatlant, s a fennmaradó összeget a Dinnyési Kft. kezelésében lévő tógazdaság fejlesztési terveihez önrészként biztosítsa. Mindez annak érdekében történik, hogy az alapítói vagyont a szövetség megőrizze. A határozati javaslatnak megfelelően alakultak a hozzászólások is. Többen szóltak hozzá ahhoz, hogy a fennmaradó összegből, a fejlesztési tervekkel – amelyet még el kell készíteni profi beruházó(k)kal – csak igen kis rész valósítható meg, ezért fontos, hogy a kft. pályázzon fejlesztési pénzekre, amelyhez a MAHAL az önrészt biztosítja. Így a MAHAL pénze sokkal hatékonyabban, hasznosul, és a tervek is valóra válhatnak. Az is elhangzott, hogy a pénzt csak olyan célokra használhatja fel adómentesen a szövetség, amely célok a szövetség alaptevékenységében is szerepel. Ha a termelés fejlesztésére fordítják a pénzt, akkor a vételárat megadóztatják. *Csoma Gábor* alelnök javaslatával többen is egyetértettek, miszerint a kft. a sürgősen felújítandó ingatlanokra vegyen fel rövid futamidejű (mondjuk három éves) piaci kölcsönt (ma igen kedvezőek a feltételek), s a MAHAL a kölcsön mögé áll készfizető kezesség. A közgyűlés végül azt a határozati javaslatot fogadta el, amelyet az alapító tagok javasoltak.

A Dinnyési Kft.-hez kapcsolódóan készített előterjesztést a SZIE Halgazdálkodási Tanszéke. *Dr. Urbányi Béla* egyetemi tanár, tanszékvezető arról tájékoztatót, hogy a tanszék az elmúlt 3 évben több nemzetközi kapcsolatot létesített európai és Európán kívüli országok oktatási és kutatási szervezeteivel. Az együttműködések tervezett célja, hogy oktatási és kutatási keretek között cél-

zott, adott problémakörre koncentrációval kollaborációk jöjjenek létre. Ezek megvalósításához a tanszék jelenleg csak az oktatási elméleti megvalósításához szükséges infrastruktúrával rendelkezik, gyakorlati (elsősorban keltetőházi és tavi előnevelés, ivadékevelés) képzésre alkalmas infrastruktúra nincs az intézmény kezelésében. A fentiek alapján a tanszék szándéka, hogy Magyarországon olyan partnert találjon, akivel együttműködve a gyakorlati oktatás és részben a kutatás elvégzéséhez szükséges infrastruktúrát létrehozza, kialakítsa. E célkitűzés egyik potenciális partnere lehet a MAHAL által tulajdonolt Dinnyési Kft. dinnyési telephelyén megtalálható keltetőház és kistavi nevelési egység.

A megajánlott együttműködés jelenleg is fennáll, viszont jelezni szükséges, hogy az együttműködés bizonytalansága miatt újabb potenciális partnerekkel kezdett tárgyalást a tanszék. Az oktatás megkezdésének kiindulópontja a keltetőház rekonstrukciója. A hallgatók (függetlenül attól, hogy hazaiak vagy külföldiek) az új ismereteket elsősorban itt kapnak meg, kiegészítve halastavi termelési ismeretekkel. A székház, annak állaga másodsorban fontos az együttműködés szempontjából (természetesen a székház felújítása is rövid távú cél, mert így lehet 10-15 fős csoportokat teljes körűen ellátni). Fontos hangsúlyozni: a tanszék nem azt vállalta, hogy teljes mértékben finanszírozza a felújítási munkákat. Részfinanszírozásban tud segíteni, valamint fizető csoportokat tud szervezni a telephelyre, továbbá közös pályázatokban vesz részt a Dinnyési Kft.-vel, melynek egyik kiemelt fejlesztési iránya a keltető és az infrastruktúrafejlesztés lenne.

A közgyűlés – *Horváth Ferenc* javaslatára – olyan határozati javaslatot hozott, miszerint a MAHAL továbbra is fenntartja, sőt megerősíti együttműködési szándékát a tanszékkel, ki kell dolgozni a létesítési ütemtervet, s a dinnyési beruházások az egyetemi állásponttal kiegészítve kezdődjenek meg a nyár végén.

H. Gy.

Halastavak helyzete az új földjogi szabályozásban

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXII. törvény (a továbbiakban: földforgalmi törvény) valamennyi rendelkezése hatályba lépett 2014. május 1-jén. A törvény hatálya kiterjed az ország területén fekvő valamennyi földre, ugyanakkor a törvény értelmében rendelkezési szerint a mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld fogalma alá nem tartozik a halastó művelési ágú földrészlet. Ennek szakmapolitikai indoka, hogy jellegét tekintve a halastó inkább szolgál az állattartás helyéül, és kevésbé tekinthető mezőgazdasági műve-

lés alatt álló területnek. Az ingatlan-nyilvántartásban korábban aranykoronavérték nélküli művelési ágként szerepelt a halastó. A földforgalmi szabályozásban nem fog problémát okozni a halastó művelési ág kivezetése, hiszen jelentősége nem a halastavak területének, hanem a haltermeléshez szükséges takarmánytermelő területek forgalmának van.

Kérdésként merül fel, hogy a halastavak, mint ingatlanok tulajdonjogának és használati jogának forgalmára a földforgalmi törvény korlátozásai kiterjednek-e, vagyis szerephet-e az új törvény hatálya

alatt jogi személy, illetve nem magyar állampolgár halastavat? Az ingatlan-nyilvántartás szerint halastó művelésű ágú területek forgalma az új földforgalmi törvény alapján 2014. május 1-től mind a korábbiakhoz képest, mind pedig a más művelési ágú földrészletekhez képest szabadabbá vált: a kivett területekkel megegyező módon lehet értékesíteni, bérelni. A törvényben írt elővásárlási jogok és tulajdonszerzési és területi korlátozások sem vonatkoznak a halastavak-

(Folytatás a 7. oldalon)

Jobb évet várnak Alsóhetényben

Régóta tervezett látogatáson vagyunk túl. Farkas Györggyel, a Hetényhal Kft. ügyvezető igazgatójával két éve beszélünk arról, hogy megnézem a gazdaságát, ám április elejéig (egészen pontosan 9-éig) nem volt megfelelő alkalom. A Dombóvártól néhány kilométerre fekvő Alsóhetény (innen a cég neve is) határában száz hektáron termelik a halat. Tavasszal itt, a tógazdaságban is a megszokott lehalászás és válogatás zajlik. Felmérik, hogyan telet a hal és kihelyezik a tenyészanyagot a termelő tavakba. Az időjárás az áprilisi szeszélyes formáját hozta, a hőmérséklet alig haladta meg a 10 Celsius-fokot, a Napot vastag felhők takarták, és erős szél fújt. De a halászszezon semmilyen időjárás nem tántorítja el a tervezett munka elvégzésétől.

Az ügyvezető igazgató s a felesége, Éva asszony fogadnak, mégpedig egy felújított, átalakított istállóban. Amikor belépünk az ajtón, az ember nem mondaná meg, hogy itt valamikor a téesz tehenei birtokolták az épületet. A kinti hideg után kellemes meleg fogad, a cserépkályha teszi a dolgát. A reggeli és a kávé után Gyuri belekezd a történetük mesélésébe.

Annyiban kiigazít a házigazda, hogy a farm nem a cégé, hanem a családé, hiszen itt, a Vica-farmon (a feleségről kapta a nevet) hobbi-állattenyésztés folyik. Való igaz, sokféle háziállattal találkozhatunk: a tyúk, pulyka és kacsza mellett racka és német juhajtók eszik a szénát, de a fő látványosságot a samarménes adja. Éva hobija a samartartás. Gyuri mondja is: „Gyakran megkérdezik, mit keresek én halas létemre a samarak között? Erre a válaszom: állattenyésztőnek vallom magam annak ellenére, hogy a hal mellett kötöttem ki, így a feleségem 17 samara mellett én vagyok a 18.” A hal iránti vonzódás már gyerekkorban jelentkezett. A családi fotóalbumban őrzí azt a fotót, amikor kissrácként, 10-11 évesen a Balatonban térdig állva pecázik. Az édesanyja azt írta a fotó alá, hogy „Lám, a szakma elkezdődött”.

Gyuri halbiológusnak készült, de a fizika, a kémia, a matematika tantárgyak kevésbé tartoztak a kedvencek közé, márpedig ezek tudása nélkül nem lehetett halbiológusnak tanulni. Ezért kötött ki az agrárszakmában, de végig a hal körül forgott Gyuri jövőbeli elképzelése. A gödöllői agráregyetemen egy évet töltött el, ám az élet sója, hogy Kaposváron kellett folytatnia a felsőfokú tanulmányait. De itt nem csak az állattenyésztői diplomát kapta kézhez, hanem az élete párját is itt találta meg. A halászati üzemmérnöki diplomát viszont Szarvason szerezte meg. Kaposvár egyébként jóval közelebb van a szülői házhoz, mint Gödöllő, hiszen Gyuri Dombóváron született, s ma is az egykori szülői házban él. Az államvizsga után – 1973-at írtak ekkor – a Tolna-Baranya Megyei Halgazdaságnál helyezkedett el, amely Gyuri belépé-

se után negyed évvel egyesült a Bikali Állami Gazdasággal, amely szintén jó hírnévnek örvendett a halas szakmában. Gyakornokként kisállattenyésztői feladatokat látott el, a víziszárnyas ág mellett a baromfiüzemben is dolgozott. A hal csak részben tartozott a munkakörébe, de egy év múlva kinevezték az attalai üzemegység vezetőjének, amely már a haltermelésről szólt. Egy 200 hektáros völgyzárógátas halastavat kellett irányítania. A Bikali Állami Gazdaságnak akkoriban négy üzemegysége volt, mindegyik 200-250 hektáros tófelülettel működött.

Gyuri hangsúlyozza, hogy húszévi munka után jelentősen változott a világ: a rendszerváltásnak köszönhetően 1995-ben a Bikali Állami Gazdaságot is privatizálták, így alakult meg az Attalai Hal Kft. Gyuri 2000-ben Kiss Gézával együtt kilépett az Attalai Kft.-től, és ketten – a tulajdonhányaduk arányában – létrehozták a Hetényhal Kft.-t, amely megközelítően 100 hektárt ölel fel. Kiss Géza gyerekkori jóbarát, ma is halászmesterként dolgozik. A kft.-ben az állandó létszám öt fő, két nyugdíjas megbízással dolgozik. Ami a gazdaság állapotát illeti, a tavak bizony rászorultak már a rekonstrukcióra, mert a legöregebbek csaknem 100 évesek. A teljes üzemi haltermelést végzik, ami azt jelenti, hogy az ivadék-előállításától az étkezési pontyig terjed a termékpalettájuk. Az ivadéksaporítást – miután nincs keltetőházuk – részben természetes ivatással végzik, részben vásárolják a szükséges zsenge ivadékmennyiséget, mégpedig a Dinnyési Halgazdaság Kft.-től. Az attalai tájfajta pontyot tartják, amely tükrös ponty. Amikor a piacról kérdezem az igazgatót, vág egy grimaszt, amiben minden benne van. Tavaly nehéz évet zártak, de ez nem je-

lenti azt, hogy csődközeli helyzet alakult volna ki a cégnél. Túl kell élni, fogalmaz a cégvezető, de csak remélni lehet, hogy idén már nem lesz olyan aszály és árvíz, mint az előző két évben volt. Az idei év kezdetére azonban már nincs panasz. Gyuri bízik abban, hogy a takarmányárak nem szöknek az égbé. Kicsi a gazdaságuk ahhoz, hogy terménytárolót építsenek, így a régi kapcsolatokra építve szerzik be a takarmányt. Elegendő a vizük is az év indításához, így a haltermelés alapjai adóttak.

Szóba kerül a jövő is. Gyuri régóta dédelgeti azt a gondolatot, hogy a horgászatással, a horgászturizmussal is kellene foglalkozniuk. Van egy olyan tava, amelyben a bojlis horgászok igényeit ki tudná elégíteni. Annál is inkább, mert ma divat a nagyméretű ponty horgászása, amelyet igen komoly áron vesznek a piacon. Idén – miután vannak nagyméretű pontyok is a tóban – ezt a piacot is kipróbálják. A pontytermelés jövőjével kapcsolatban Gyuri azt hangsúlyozza,

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Kiss Géza és Farkas György cégtulajdonosok

hogy az úszótápos etetéssel hatékonyabbá tehető a termelés. A hagyományos mellett az intenzív termelésnek is egyre nagyobb a létjogosultsága, a kettő jól kiegészíti egymást.

Gyuri a MAHAL felügyelő bizottságának több ciklus óta a tagja, így jó érzéssel említi, hogy a váltás óta felpozícióba került a szövetségi élet. Tapasztalta ezt a bizottságnál is, amelynek élére Kovács Zoltánt, a Tiszahalker Kft. ügyvezetőjét választották meg. Amit viszont hiányosságként fogalmaz meg, arra jelenleg ő sem tudja a megoldást. Úgy véli, hogy a régi termékutáncsi, szaktanácsadási tevékenységet kellene megerősíteni, mert ezt igényli leginkább a tagságnak azon része, amely a kisebb gazdasági mérethez tartozik. S jó volna, ha a hal minősítési rendszerét is kidolgoznák, mert így a piacon a jobb minőséget is magasabb áron lehetne értékesíteni.

H. Gy.

Egy kiállítás margójára

A XXI. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok április utolsó hétvégéjén zajlott, s a szervezők szerint minden idők legnagyobb és legjobb kiállítása volt a 2014-es. Ezúttal is a hagyomány, a megbízhatóság és a szakmaiság jegyében rendezték meg, és a 214 állatkiállító között ott voltak a halasok is. Látványosan mutatták be a hazai haltermelés színes palettáját. Az idei seregszemen Lévai Ferenc, az Aranyponty Zrt. elnök-vezérigazgatója fogadta a látogatókat, s bizony bőségesen akadt dolga, mert nem csupán a felnőttek, hanem az iskolások, de még az óvodások is rácsodálkoztak a szinte megszámlálhatatlan látnivalóra: tömött sorban nézték az akváriumban úszkáló lapátorrú tokot, a kecsegét, az afrikai harcsát, a barramundit, és természetesen a magyar halászok kenyérhalát, a pontyot is.

Lévai Ferenc, aki ma is inkább halásznak tartja magát, mint vállalkozónak és cég tulajdonosnak, hangsúlyozta: egy ilyen kiállítás kiemelten fontos a magyar halásztársadalom számára, mert nem csak bemutatkozunk a nagyközönség előtt, hanem az állattenyésztők széles, sokszínű tábora is megismerheti egymást. Ma már elengedhetetlenül fontos a hatékony marketing- és PR-tevékenység, hiszen aki nem szerepel az írott és elektronikus médiában, az a társadalom nyilvánossága előtt szinte nem is létezik.

A kiállítás azért is fontos még a halászoknak, mert nem szabad elszakadni a szakmától, vagyis az állattenyésztőktől. A halas stand csak négy éve létezik a hódmezővásárhelyi kiállításon, mert a haltermelés az állattenyésztési ágazat szélére szorult. Ennek oka, hogy a halászokat nem sorolták az állattenyésztők közé, de mezőgazdasági tevékenységnek sem számított a haltermelés. Szerencsére mára már a jogalkotás szempontjából is egyértelművé vált, hogy a haltermelés állattenyésztési tevékenység. Fontos, hogy oda tartozzon a halászat, ahová az állattenyésztés meghatározó ereje. Lévai Ferencnek nagy élményt jelentett az is, hogy a kiállított tenyészállatokat, a legkorszerűbb gépészeti berendezéseket és a takarmánykeverőket megnézhetette, mert bár ezek nem tartoznak a halas szakma közvetlen körébe,

de nyilvánvaló részei a mezőgazdasági termelésnek. A halászoknak is nyitottan kell a világra tekinteniük, nem szabad az ablakot bezárniuk, hiszen rájuk is kíváncsiak a szakemberek. Ezt igazolandó, igen sok állattenyésztő szakember látogatta meg a halas sátrat és csodálkozott el, milyen nagyszerű halakat termelnek már a hazai tógazdaságokban is.

A kiállítás jó alkalmat adott arra, hogy visszatagozódjunk az állattenyésztők körébe – mondta az elnök. – Hódmezővásárhelyen bemutatthattuk azt is, hogy a haltermelés nem csak egy gazdasági tevékenység, annál lényegesen több feladatot rejt magában. Egy tógazdaságnak természetvédelmi képessége van, hozzájárul a vidék sokszínűségéhez, a táj képeinek formálásához, a biodiverzitás fenntartásához. Ahol víz van, ott élet is van, s a vízi gazdálkodás nem jár olyan mértékű természetátalakítással, mint például a szántóföldi növénytermesztés, hisz egy kukoricatáblában nincs élőlény. Ehhez képest egy halastó vonzza az élővilág szinte minden tagját, s olyan állat- és növényvilág alakul ki, mint sehol másutt. Talán a réteken él még megközelítően olyan szimbiózisban az állattenyésztés, mint egy tógazdaság.

A halászat sokszínűségét a kiállításon is bemutatták, a képeken látható volt, hányféle állatot tart el egy vízfelület és hogyan illeszkedik szervesen a tájképbe egy halastó. Csak itt látható, hogy a gémekek nyugodtan táplálkoznak, miközben a közelben egy expresszvonat robotog el. Lévai Ferenc hisz abban, hogy a halastórendszerek, a halastavi gazdálkodás sokkal többet jelent a társadalom számára, mint egyszerű haltermelést. A halastó az az optimális művelési ág, ahol a fenntartható fejlődés politikáját, a vidéki táj népszerű megtartó képességének fejlesztését leginkább megvalósíthatjuk, s amit – reményeink szerint – a hódmezővásárhelyi kiállításon is sikerült bemutatni, érzékelteni.

Nem tudunk eltekinteni attól sem, hogy ne ejtsünk szót a tízéves uniós tagság halas hozadékáról. Az elnök is úgy látja: a magyar halászság nyert a felvétellel, ami annak is

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Lévai Ferenc: ma már a haltermelés is állattenyésztési tevékenység

köszönhető, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium illetékes osztálya igen sokat tett annak érdekében, hogy Brüsszelben is megértsék: nem csak tengerekből áll a világ. A tengereket egyébként is inkább kizsákmányoljuk, mintsem fenntartható módon fejlesztjük. Ennek is a következménye, hogy a tógazdaságokban kell elszennedniük azon madarak kárait, amelyeket korábban a tengeri halállomány „elégített ki”. A kormorán azért szorult a szárazföld belsejébe, mert itt egy hektáron több halat talál, mint a tengereken, óceánokon. A tengereket lehalaszták, ezt az Európai Unióban is megértették, megjelent az EU 2014-2020-as halászati politikájában is, így az aquakultúra fejlesztése kiemelt szerepet kap az elkövetkezendő periódusban. Az EU sokat tett a modernizációért, a fejlődésért, hiszen ha visszatekinünk az elmúlt hét éves ciklusra, láthatjuk, sok ezer hektárnyi halastó rekonstrukciója történt meg, intenzív telepek nőttek ki a földből, új technológiák honosodtak meg, megújult a gép- és járműpark, a halastavak jó része pozitív műszaki átalakuláson ment át. Racionálissá vált a haltermelés, s a tógazdaságok 90 százaléka ma már nyereségesen gazdálkodik. Mindamelllett úgy lett nyereséges, hogy a kézimunkát nem lehet kiváltani, mert a hálót továbbra is kézzel húzzák, a halat kézzel kell válogatni, szeretettel, hozzáértéssel kell a hallal bánni. Egy tógazda nem szakember, ha nem járja körbe naponta a „birodalmát”. Az elnök hisz abban, hogy a halászoknál is igaz a mondás, miszerint a jó gazda szeme hízalja a jószágot. A halász boldog ember is, mert részese a természetel vívott szakadatlan harcnak.

H. Gy.

**HIRDESSZEN
A HALÁSZATI LAPOKBAN!**

HIRDETÉSFELVÉTEL:

**Petróné Márton Gyöngyi
(06-1) 273-2287**

e-mail:

marton.gyongyi@magyarmezogazdasag.hu

**Hajcsér Anna
(06-1) 273-2303**

e-mail:

hajcser.anna@magyarmezogazdasag.hu

Széchenyi Agrár kártya „Jövet-menet”

Egy mozgásban lévő bank,
a mozgásban lévőknek

Édesvízi halászati kutatások Franciaországban

A francia nemzeti mezőgazdasági kutatóintézetben (INRA) alapvetően négy helyen folynak édesvízi halfajokkal kapcsolatos kutatásokat, mégpedig Saint Pée-ben, Rennes-ben, Nancy-ban és Jouy-en-Josas-ban. Ezek közül a legjelentősebb a francia-baszkföldi Saint Pée-ben található két kutatási egység (NuMeA és ECOBIOP) formálta Aquapôle de Saint-Pée-sur-Nivelle. Az itteni tapasztalatok alapján kijelenthető, hogy a francia fél nyitott minden együttműködési javaslatra, ezen belül a legkönnyebben megvalósíthatónak a magyar doktoranduszok és fiatal kutatók fogadását tartják saját, nagyon magas szintű műszerparkkal felszerelt laboratóriumokban. Jelenleg is van nyitott doktoranduszi pályázatuk.

Az INRA egyes kutatási programjait a 13 tematikus kutatási főosztály (département de recherche) valamelyike fogadja be, az édesvízi halászattal kapcsolatos tudományos munka ezek közül az állatélettani és állattenyésztési főosztály (Physiologie animale et système d'élevage, PHASE) égisze alatt folyik. (Megjegyzendő, hogy a tengeri halfajokkal elsősorban az IFREMER foglalkozik¹ – ld. a 133/PAR/2010 nyílt táviratot.)

A legjelentősebb kutatási programokat egyértelműen az INRA Bordeaux-Aquitaine központjához tartozó, Saint Pée-sur-Nivelle községben található kutatási egység végzi. Az édesvízi halászathoz köthető témákat ezen felül az országban még három helyen találhatjuk meg, ezek:

- INRA Rennes (a szaporodás, a fejlődés és a környezeti stressz kapcsolata),
- INRA Jouy-en-Josas (genetika),

A kísérleti állomás részlete, középen a 2013-ban átadott laborépülettel

- INRA Nancy-Lorraine (vad fajok tenyésztésbe vétele, háziastítása).

Saint Pée a maga nemében egyedülálló fontosságú a halászati kutatásban, ugyanis az ország délnyugati csücskében, a spanyol határtól nem messze 2013-ra egy nemzetközi jelentőségű kutatási központ jött létre Aquapôle de Saint-Pée-sur-Nivelle néven. A korábbi tevékenység megtartása mellett a jelentős fejlesztéseknek köszönhetően két kutatóegységet alakítottak ki. Az első a halak takarmányozási kérdéseivel (NuMeA²), a másik a halakkal kapcsolatos ökológiai és viselkedés-biológiai problémákkal (UMR ECOBIOP INRA-UPPA) foglalkozik. Az infrastruktúrafejlesztés legjelentősebb mozzanata a vadonutój, világszínvonalú műszerparkkal ellátott molekuláris biológiai laboregység átadása volt 2013. októberében. (A NuMeA teljes kutatási infrastruktúrájáról és annak igénybe vételének feltételeiről a csatolt dokumentum ad tájékoztatást.)

A takarmányozással, anyagcserevel és tenyésztési kérdésekkel foglalkozó egység (NuMeA) munkája négy fő kutatási területre összpontosít, ezek:

- konkrét takarmányozási vizsgálatok,
- az egyes egyedek alkalmazkodása a kínált takarmányfélésekhez,
- a tenyésztési folyamatból kikerülő állat és állati termék minősége,
- általában az egyes termelési rendszerek elemzése.

A kutatási munka elsősorban abból a tényből indul ki, hogy a világ tengeri halá-

szata és halászatitermék-előállítására immár két évtizede nem mutat érdemi növekedést, így a folyamatosan bővülő haltenyésztés halalapú takarmányigényét nem lehet többé megtermelni. Emiatt egyértelműen új takarmányforrásokat kell a haltenyésztés számára megnyitni, ezek viszont egyértelműen növényi alapanyagot jelentenek. A haltenyésztés további bővítése viszont elengedhetetlen, mivel a halhús gyorsan előállítható, a Föld 2050-re kilencmilliárdos népességének állati fehérjével való ellátásában megkerülhetetlen szerepet betöltő terméket jelent. Ehhez azonban biztosítani kell azt a tudományos hátteret, ami lehetővé teszi a tenyésztett halfajok tápanyagigényének minél nagyobb arányban növényi eredetű takarmánnyal való kielégítését, még a ragadozó fajok esetében is – főleg ezeknél számítva arra, hogy bizonyos élettani akadályokat is le kell küzdeni.

A NuMeA kísérleti munkájában ezért a fenntarthatósággal kapcsolatos követelmények maximális szem előtt tartásával a következő kérdések vizsgálata kap elsődleges szerepet:

- a halak metabolikus folyamatainak és ezek genetikai hátterének megismerése,

- az előbbieken alapján olyan megoldási lehetőségek kutatása, amikkel érdemben növelhető a haltenyésztés során fölhasznált növényi eredetű takarmányok aránya.

Tudományos szempontból a következőkre helyezik a fő hangsúlyt:

- az aminosavak, a növekedés és az anyagcsere összefüggései,

- a zsírbeépítés folyamata, Omega-3-tartalmú zsírsavak jelenléte,

- új takarmányozási stratégiák kidolgozása.

A kísérleti infrastruktúrát három telep berendezéseinek együttessége adja, ezek a következők:

- Saint Pée: laborkomplexum (enzimatikus és genetikai vizsgálatok), valamint egy 2000 négyzetméteres, zárt rendszerű, fedett takarmányozási kísérleti egység, ahol emészthetőségi vizsgálatokat folytatnak, önetetörendszereket tesztelnek, valamint ivadékokkal és modellfajként zebrahallal (*Danio rerio* vagy *Brachydanio rerio*) végeznek vizsgálatokat,

- Donzacq – 17 °C-os vízre berendezkedett halnevelő telep (pisztráng növekedési és anyagcsere-vizsgálatok), valamint egy kísérleti takarmányelőállító egység,

- Bedous-Lees Athas – állandó 8 °C-os pisztrángszaporító telep (szaporítási kísérletek).

¹ A francia nemzeti tengerészeti kutatóintézet (Institut français de recherche pour l'exploitation de la mer, IFREMER) elsősorban a tengeri ökoszisztémák megismerésével, a tengerek és parti zónák környezeti állapotával és a fenntartható tengeri halászattal, akvakultúrával foglalkozó tudományos intézmény. Az IFREMER 1984-ben jött létre, jogállását tekintve az „EPIC” kategóriába tartozik, azaz ipari és kereskedelmi tevékenységi körbe sorolt költségvetési intézmény (établissement public à caractère industriel et commercial), felügyeletét két minisztérium közösen látja el, ezek a mezőgazdasági és a környezetvédelmi tárca. Éves költségvetése 160 millió euró, közvetlen állományába közel 1400 fő tartozik, amit 320, a Genavir kötelekebe tartozó tengerész egészít ki. Az IFREMER Franciaország európai tengerpartjain és a Csendes-óceánon tart fenn kutatóközpontot, rendelkezik a tengeri haltenyésztés minden szükséges eszközével, továbbá hét felszíni és egy felszín alatti közlekedésre alkalmas kutatóhajóval és egy tenger alatti lakható merülőegységgel.

² Unité de Recherche Nutrition, Métabolisme, Aquaculture

A kísérletekben ma már csak pisztrángot használnak

A korábbi, több fajjal is foglalkozó kísérleti munka mára egy fajra, a pisztrángra összpontosul, mégpedig nagyon szerteágzó formában:

- in vitro és in vivo kísérletek,
- hisztológia (in situ-hibridizáció, izomszövet-vizsgálatok),
- biokémia,
- molekuláris biológia,
- érzékszervi analízis (pl. hússzínvizsgálatok),
- táplálkozási viselkedésmódozások,
- emészthetőségi tesztek,
- növekedés,
- takarmányhasznosítás,
- tápanyagmérleg,
- stb.

A többi halfaj esetében széles körű nemzeti és nemzetközi együttműködésre törekednek, ezen a téren kiváló kapcsolatokat építettek ki portugál (aranydurbincs, közönséges nyelvhal), ausztrál (barramundi – *Lates calcarifer*), wageningeni (tilápia) kutatókkal, míg a francia IFREMER-rel közösen folyik a farkassügér vizsgálata. Élő együttműködések vannak angolnára, a spanyol és portugál partnerek-

kel pedig a legsikeresebb a kettős felügyelet mellett megvalósuló doktori cselekmények menedzselése, ezen belül az onnan érkező doktoranduszok fogadása, legtöbbször néhány hónapos laboratóriumi munkára. Az uniós együttműködés egyik legfontosabb terepe számukra az ARRANIA projekt, ahol közvetve magyar kutatókkal (HAKI) és szakemberekkel (Aranykárász Kft.) is kapcsolatban vannak.

A már említett 2000 négyzetméteres, zárt rendszerű, fedett takarmányozási kísérleti egység kapcsán fontos információ, hogy ennek vizellátását ma már teljes egészében vezetékes vízzel oldják meg. Korábban a vízigényt a telepen átfolyó Nivelle patak vize biztosította, ám az éves szinten 2000 milliméteres átlagos csapadék mellett ez egyre komolyabb kockázatokat jelentett, mivel – akár a klímaváltozásra is visszavezethető okok miatt – az egyre nagyobb számú hirtelen zivatarok miatt mind gyakrabban váltak rövidebb-hosszabb időre használhatatlanná a hordaléktól és szállított kolloidoktól eltömődő ülepítők és szűrők, megakadályozva a haltartó edények folyamatos vizellátását. A megoldás ugyan drágább, de biztosabb, nem mellékesen kevesebb állat-egészségügyi kockázatot rejt magában, mint a természetes víz. Nem jelent problémát a hóolvadás sem – megfi-

A második világháború után létesített szabadtéri kísérleti medencéket ma szakközépiskolások oktatására használják

gyelték ugyanis, hogy természetes víz használata esetében a tavaszi hóolvadáskor a víz jelentősen megnövekedett ásványianyagtartalma miatt a pisztrángok labilissá, agresszívá váltak, amit nem lehetett kivédeni, és rontotta a kísérletek pontosságát is.

Az INRA-telep részét képezi egy, a második világháború után – azaz az INRA alapításával egy időben – épített szabadtéri halnevelő egység is, amit viszont a Nivelle vize táplál. Ezt saját kísérleti munkára már nem használják, működtetésre átadták a közeli mezőgazdasági szakközépiskolának, amely a jövő halászait, haltermelő gazdálkodóit és halászati szakembereit oktatja a segítségével a szakma gyakorlati elemeire.

Somogyi Norbert
Párizs

Halastavak helyzete az új földjogi szabályozásban

(Folytatás a 2. oldalról)

ra, továbbá a szerzési korlátozások ellenőrzésére, és a helyi földbizottságra vonatkozó rendelkezéseket sem kell alkalmazni halastó esetében. Mivel a halastó nem tartozik a földforgalmi törvény hatálya alá, úgy ezen törvény földhasználat, -haszonbérlettel kapcsolatos rendelkezéseit (elő-haszonbérleti jogok és haszonbérleti terület nagysága) szintén nem kell alkalmazni a halastavak haszonbérlete vonatkozásában. A halastó tulajdonjogát bárki, így a földművesnek nem minősülő személy vagy jogi személy is megszerezheti, továbbá szintén bárki, a mezőgazdasági termelőszervezetnek nem minősülő jogi személy is bérelhet halastavat.

Fontos megjegyezni, hogy a földforgalmi törvény rendelkezései alapján ha a földrészleten belül olyan alrészlet van, amely az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet van, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve, annak területnagyságától függetlenül a teljes földrészletre a földforgalmi törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, azaz ha a földrészleten belül van legalább egy meghatározott művelési ágú alrészlet, úgy a kivett területű vagy halastó alrészletre is vonatkoznak a földforgalmi törvény korlátozásai.

Szintén fontos körülmény, hogy csak a halastó művelési ágú földrészletre nem terjed ki a földforgalmi törvény hatálya, a még át nem minősített, de halastónak tervezett nem kivett földrészletre igen (azaz csak földműves szerezhetheti meg akkor is, ha ott később halastavat terveznek létesíteni).

A földforgalmi törvény a halasztatót és a haltenyésztést mező- és erdőgazdasági tevékenységnek tekinti, a halastó pedig állattartó telepnek minősül. Ennek következményeként a halastó üzemeltetőjét is megilletik az állattartóknak biztosított kedvezmények: egyrésztől az 1800 hektárig terjedő kedvezményes birtokmaximum, másrésztől az elővásárlási, illetve előhaszonbérleti sorrendben a privilegiált ranghely. Az állategység-számítás során 1 hektár halastó 1 állategységnek felel meg.

Takarmányhasznosítási vizsgálatok

A horgászérdek érvényesül a Balatonon

A jubileumi X. Média Horgászversenyt rendezte meg április 26-án a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. Szári Zsolt, a cég március 7-én kinevezett vezérigazgatója arról számolt be, hogy a hagyományokhoz híven igen népes médiában dolgozó horgásztábor gyűlt össze a balatonszárszói horgásztó partján, hiszen a húsz nevezett csapatban több mint százan kísértették a horgászszerencsét. Az indulók között nők, férfiak és gyerekek is bedobták a horgot, ami jelzi, hogy a verseny inkább kellemes időtöltés volt, mintsem vérre menő küzdelem.

Az időjárás nem kedvezett a halfogásnak, mert erős melegfronti hatás volt, délkeleti szél fúj, s a halak nem kaptak a csalíra. A vezérigazgató szerint a horgász mindig talál mentséget, külső okot arra, hogy miért nem fogott halat, de ez már megszokott. Az idén kevesebb halat fogtak a korábbi évek eredményeihez képest, de az első helyezett csapat tíz kilogramm feletti eredményt ért el. A szákokban főként kárász és ponty fickándozott, de sok volt a törpeharcsa is.

A cég számára azért fontos a verseny, mert egyrészt ez az évadnyitó rendezvényük, másrészt azokat a médiapartnereket hívják elsősorban, akik a cég tevékenységéről egész évben hírt adnak, tudósítanak a horgásztársadalomnak. „Nekünk a horgászok a legfontosabb partnereink, ezért nyitottnak kell lennünk feléjük” – jelentette ki a vezérigazgató. – Ezt a hagyományt nem szabad megszakítani, már csak azért sem, mert a média munkatársak várják a rendezvényt – jelentette ki Szári Zsolt. Ez jó alkalom arra, hogy jobban megismerjük egymást, a verseny izgalmait, majd az utána felszolgált halászlé a kommunikációt is közvetlenebbé teszi. A hangulat szinte családinak, barátinak mondható, ezért is sikeres a rendezvény.

Az utóbbi fél évben nem kaptunk jó híreket a cég gazdasági tevékenységéről. Közismert, hogy tavaly december 5-én Fazekas Sándor miniszter betiltotta a halászatot a Balatonon, aminek következtében Füstös Gábor vezérigazgató lemondott a posztjáról.

Három hónap után neveztek ki Szári Zsoltot vezérigazgatónak, aki-ről tudni kell, hogy számára nem ismeretlen terep a Balaton. Korábban – 1991-től 2004-ig – is dolgozott a cégnél, akkor a balatonlellei Irmapuszta telepet vezette. Itt sajátította el a szakma csínját-bínját, mivel Irmapuszta különösen alkalmas arra, hogy próbára tegye a gazda tudását. A 260 hektáros tófelületet körtöltéses gát veszi körül, s halászati szempontból igen nehéz kezelni a tóban lévő halállományt. Ezután a magánszférában próbálta ki magát: először a Czikkhalas Kft.-nél töltött el három évet, majd ismét három év következett a somogyvári tógazdaságnál, ahol vállalkozóként termelte a halat. Ezt követte az újabb három éves periódus a Balatoni Agrár Zrt. kötelékében, ahol a fonyódi tógazdaságot vezette. Innen kapta a felkérést a BHN Zrt. vezérigazgatói posztjára, amit nagy megtiszteltetésként élt meg. A vezérigazgatóról illik tudni, hogy a Balaton partján nőtt fel, több könyvet írt a Balatonról, amelyekből ugyancsak kiolvasható a tó iránti szeretete, elkötelezettsége.

Amikor arról kérdezzük, hogy mi most a helyzet a cégnél, a vezérigazgató elmondta, hogy még várják a kormányhatározatot, amellyel kijelölik a cég további útját. Ennek ellenére az angolna kifogására engedélyt kaptak. A vezérigazgató úgy fogalmaz, hogy ha nem helyezték volna ki a csapdákat, akkor az angolna elment volna a Balatonból. Az idei angolnászakmány azonban átlagosnak mondható, s az árak sem voltak kedvezőek az uniós piacon, mivel a dánok és a hollandok is olcsón tudtak üvegangolnát beszerezni, és ezzel az árakat is letörték.

A vezérigazgató szerint nem szükséges azt a halászatot folytatni,

amit az elődjei tettek. Persze, egyfajta halászati beavatkozásra szükség van a tó egyensúlyának megteremtése érdekében (lásd busa- és angolnaállomány ritkítása). Bár az angolnaállomány már most is jelentősen csökkent, s már nem okoz akkora kárt, mint mondjuk tíz évvel ezelőtt. A cégnek továbbra is halgazdálkodási feladatokat kell ellátnia, de azt is fontos tudni, hogy a cég bevételeinek 85 százaléka a horgászjegyek eladásából származik. A maradék 15 százalék az angolna eladásából,

Szári Zsolt maga is horgász, és több nagy zsákmánnyal büszkélkedhet

illetve a tógazdasági haltermelésből jön össze. Ebből adódóan kimondható, hogy a balatoni halászat eddig is veszélyes tevékenység volt, de arra készülnek, hogy az úgynevezett beavatkozó halászatot el kell végeznük. A halász-horgász fogási eredményekből az látszik, hogy a halászfogást kiváltja a horgászok tevékenysége. A horgászfogás is szelektív módszer, de a hatása kissé másként jelentkezik, mint a halászat.

Ha a cég halászati terveit átalakítják, akkor kérdés, honnan lesz a balatoni vendéglőkben balatoni hal. A vezérigazgató szerint onnan, ahonnan eddig, de nem elsősorban a feketepiacról, amit persze nem szabad továbbra sem kizárni. A balatoni fogást már jól helyettesíti az ukrainai, a Duna-deltai süllő, s egy része nem is süllő, hanem tengeri hal. A feketepiacnak azonban rossz hír, hogy a halórzás az egyik legdinamikusabban fejlődő területe a cégnek. *Havranek Mihály*, a cég halórzési vezetője profi módon végzi a munkáját, amit az új polgári és büntető törvények is segítenek a maguk szigorával. A vezérigazgató azt hangsúlyozza, hogy a cégnek a horgászok érdekeit kell szem előtt tartani akkor, amikor a gazdálkodási tevékenységüket újraindítják.

H. Gy.

Légűtéses seprűs motorok
Típus: Scavenger Backwater Motors

- 4,8 LE-től – 21 LE-ig
- kézi vagy elektromos indítás
- légűtéses négyütemű Honda motor
- nincs többé dugulás a hűtőrendszerben
- alacsony fogyasztás
- hínáros, szennyezett vizekben is

Ha hatékonyan, gazdaságosan akar dolgozni válassza az Interservice Kft. csónakmotorjait!

Két- és négyütemű munkamotorok
Mercury külmotorok 2,5 LE-től

- könnyű súly
- egyszerű kezelhetőség
- teljes körű alkatrész ellátás
- országos szervízhálózat

www.interservice.hu
Tel: 06/1/365-1831; Fax: 06/1/365-1830
e-mail: interservice@t-online.hu

